

NR. 3

TĀHEKE

ISSN 0134-2260
1985

IRA LEMBER
Noor ema

MINU EMAL ON ILUS NÄGU.
MINU EMA ON NOOR JA NÄGUS,
TEDA TIHTI, TÖSI-TÕEKS,
PEETAKSE MU SUUREKS ÕEKS.

MU EMA SILMIS
ON PÄIKESELAIK.
MU EMA JUUKSED
KUI MEREVAIK.
MU EMA MUSIL
ON MAASIKAMAIAK
JA TEMA SÜLES
ON MAAILMA PARIM
PAIK!

Kodu

OMA KODUS ON KÕIGE PAREM,
SEDA TEAB IGA LAPS.
SEE, KES KOJU MEIST JÕUAB VAREM,
UKSE LAHTI TEEB KRAPS.

KODU VÕTMEID ON TERVE RODU,
JUST IGAÜHE JAOKS.
VARUVÕTI ON PEIDUS KODUS,
KUI MÕNI NEIST ÄRA KAOXS.

ISA VÕTI KÄIB NAELA OTSAS
AUTOVÕTMETE SEAS.
MINUL RIPUB TA PAELA OTSAS
SÄRGI ALL, RINNA PEAL.

EMA VÕTMEL ON MITU KOHTA,
MITU KOTTIGI TAL.
VAHEL JUHTUB, ET VÕTIT, NOH, TA
HOIAB KA MATI ALL.

OMAS KODUS ON KÕIGE PAREM.
KA OMA VÕTI ON HEA.
KÜLL ON ARMAS ME OMA TARE,
TEIST SELLIST PAIKA EI TEA.

LEELO TUNGAL
Vanamemm

VANAMEMM ON HEA — TA EMAL OLI EMAKS,
PÄRAST AGA MULLE VANAEMAKS SAI.

VABAL TAHTEL HAKKAS MULLE VANAEMAKS —
JUBA SELLE EEST TA TEENIS PIKA PAI!

VANAMEMM ON HEA — TA LUBAB TEHA KÕIKE,
JA KUI VAHEL EKSIN, MIND EI LAIDA TA.
KUI KORD OLEN SUUR JA VANAMEMM ON VÄIKE —
MA KA LUBAN TEMAL ENNAST AIDATA.

KAI VASAMÄE
Mis on soe?

SOOJAD ON SUVI JA SUVINE VESI,
SÕRMED KÄPIKUS MITMEKESI.

SOOJAD ON EMA SILMAD JA KÄED.
SOE ON SÜNNIPÄEV, PÜHAPÄEV.

SOOJAD ON SÜLES VÄIKESED LOOMAD.
SOOJAD VEEL MITMEDKI RÕOMUTOOJAD.

Illustreerinud REGINA LUKK

HELJU KOGER

Kevadele vastu

Kurmi pere linnakodus Pärnus jääb alailma kitsaks. Sest neli öde tahavad korraga ikka erinevaid asju teha. Üheksanda klassi Merike ja teise klassi Eerika uut klaveripala või laulu harjutada, viieaastane Jaanika maali- või nukkudega mängida, seitsmekuune Moonika aga magada. Ema peab veel mahtuma oma toimetusi toimetama. Ja öhtul jõuab väsinuna töölt koju isa, kes soovib puhata.

Seepärast pakitakse kohe koolivaheaja esimesel päeval asjad kokku ja minnakse teise koju, maakodu Audrusse. Seal jätkub kõigile ruumi nii sees kui väljas. Muki juba ootab. Haugatab moepärast paar korda, siis liputab rõõmsalt saba. Tal nüüd rõõmupäevad käes. Saab tüdrukutega hullata. Muki lepib isegi sellega, et Merike ta kelgu ette rakendab ja Jaanika kelgule istub. Tuleb uhke sõit. Veel uhkema sõidu saab liumäest tiigi- jääle. Magus tuhin käib südame alt läbi, kui kelk alla kihutab. Selle mäe tegid tüdrukud koos isaga. Isa lükkas lumesahaga hanged kokku, tüdrukud patsutasid labidatega siledaks. Vett valati peale, ja valmis mägi oligi.

«Lapsed peavad palju värskes õhus olema. Siis ei tule haigused kallale,» ütles ema, kui Merikest, Eerikat ja Jaanikat mäelt enam tuppa ei saanud. Ka isa muheles kilkeid kuuldes.

Pildile jäid EERIKA, JAANIKA ja MOONIKA.
Pildistanud TIIT KOHA

Ühel päeval leidsid Eerika ja Jaanika, et koduõue lumelinna nägu on kulunud. Nad püüdsid asja parandada. Lõikasid lumekuubikuid, töid

vett, silusid siit ja sealt. Merike tuli appi värvima ja voolima. Kitsed said sarved tagasi, lumememmedel läksid seljad sirgemaks, kuninganna

tugitool löi taas särama. Aga kauaks seda ilu enam. Päike sulatab juba hoolega.

Tüdrukud kiiksid ka hotelli «Rüblik». See on nende suvemaja, mille ehitamisega isa palju öhtuid vaeva nägi. Suvel pärast aia- või heinätööd on seal mõnus puhata ja rödu peal päikest võtta.

Jah, suvel küll, aga praegu on maja nukker. Tuleks juba kevad. Ei siis suvigi oma pika toreda koolivaheajaga kaugele jää.

«Laulame, tüdrukud, kevade lähemale,» ütles Merike ja võttis akordioni. Sellest tuli päris laulupidu. Lauldi üksi ja kahekesi. Lauldi kolme ja neljakesi. Peres ju laulurahvas.

Merike on «Laulujütside» saates laulnud, Eerika esineb igal koolipeol. Varem, kui Merike ka Pärnu 9. 8-kl. Koolis õppis, saatis ta alati Eerikat klaveril. Praegu on Merike Pärnu 2. Keskkooli õpilane.

Kevad õngi lähemale tulnud. Kuld-nokapuur õunapuu otsas on küll veel tühi, kuid päike on juba soe ja särav.

Ehk oleks õigem suusad alla seada ja kevadele vastu sõita. Üle lageda välja. Sinna, kus sinetab metsaviir.

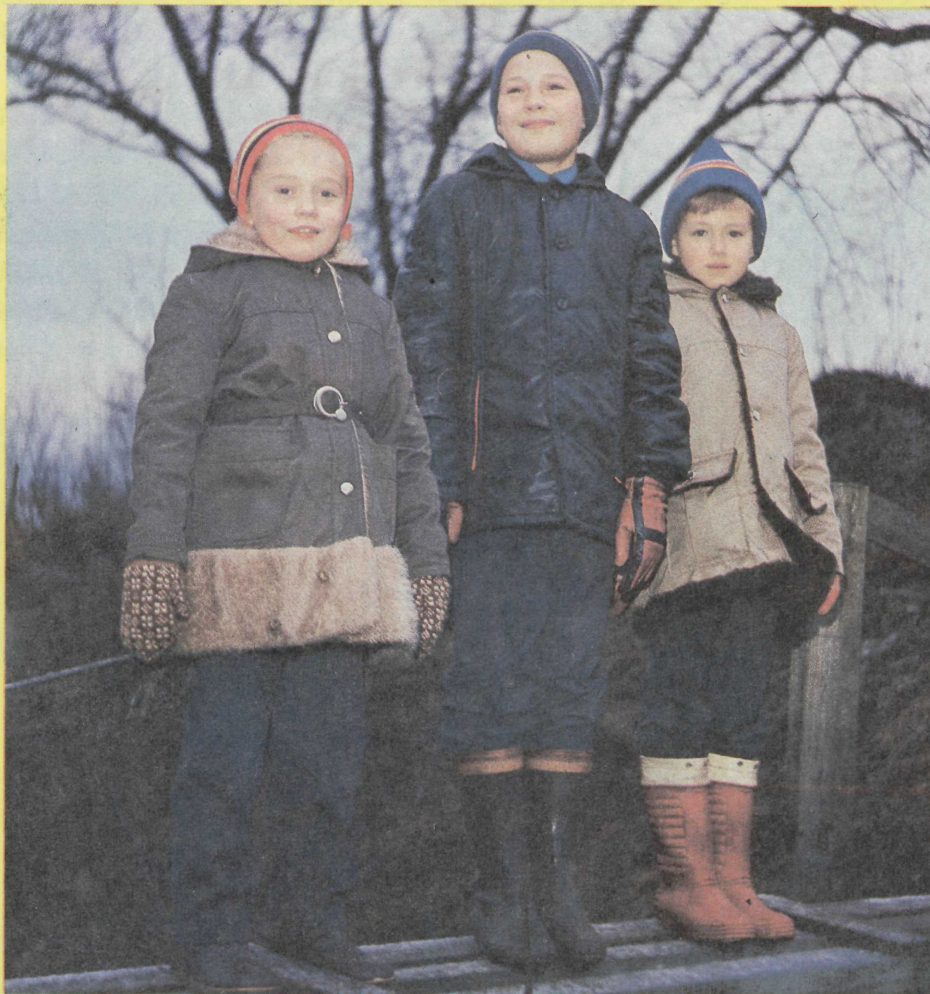
Maakodus saab kevade kiiremini kätte. Ja siis ei raatsi Kurmi pere enam ühekski nädalalõpuks linna jääda.

Koolikell heliseb

AGNES JÜRGENS

Koolikell heliseb. Lapsed nühidavad trepil jalad puhtaks ja jooksevad klassi. Koolikell jääb õpetaja lauale tunni lõppu ootama. Tal siin hea olla küll. Saab kuulata, mida õpetaja räägib. Saab teada, kuidas lapsed on kodus õppinud. Saab võrrelda, kui palju kolmas klass esimesest klassist rohkem teab. Siin on ju ühes ruumis kaks klassi korraga koos: esimene ja kolmas. Teise klassi poisitüdrukud istuvad kõrvaltoas. Kokku on koolis ainult viiskümmend last. See on LONGI ALGKOOL.

Koolikell vaatab kõige nooremate poole. Tal on meeles, kuidas nad esimesel koolipäeval isa-ema kõrvalt. Lilled pihus ja rõõm südames. Õpetajad Helju Mägi ning Vaike Pugal ootasid. Igale lapsele kingiti aabits ja paberist välja lõigatud öökull. Need on ju tarkuse sümbolid. Et kogu aeg oleks tahtmine palju teada saada. See oli väga ilus päev. Ja vanale vasest kellale oli suur sinine lehv üles aasa külge seotud. Näe, seal istub Riho. Täpselt samas pingis, kus tema isa istus mitukümmend aastat tagasi. Riho on tore poiss ja õpib hästi. Nagu tema isagi. Isal on siiani alles koolivihikud ja -raamatud. Riho on neid vaadanud. Oi, kui korralikult isa kirjutas. Kirjatehnika oli tal puhas viis. Selle hinde võiks ta veel praegugi saada. Isal on kõik koolitarkused hästi meeles. Tema õpetas ka Riho kirjutamise selgeks. Vana lugemiku järgi tegid nad kodus etteüt-lusi.

Pildistanud TIIT KOHA

KATRIN PESKOVA ja RIHO VAHER I klassist, ANTI SILLAOTS III klassist.

Katrin ei istu samas pingis, kus tema isa kunagi istus. Hoopis eespool. Seal näeb ja kuuleb õpetajat paremini. Katrin tahab artistiks saada. See

on raske amet. Tuleb palju õppida. Katrin õpibki. Tal on ainult üks kolm olnud. Katrini isa oli koolilapsena ka hoolas. Vahel tegi ulakust, aga siis

pani õpetaja ta nurka seisma. See nurk on seal tagapool ahju juures. Ahjuroop seisab seal kogu aeg. Õpetajal hea võtta ja ahjus tuld se-gada. Küll on külmadel talvapäeva-del mõnus soe tunne, kui ahjuuks on lahti ja tulekuma klassi paistab. Anti isale meeldis koolis peitust mängida. Ükskord peitis ta enda nii ära, et keegi ei leidnud. Selle koha on ka kell saladuses hoidnud. Ehk ta kunagi Antile ütleb. Anti on juba kolmanda, selle kooli lõpuklassi poiss. Tal on täna rõõmus päev. Nii rõõmus, et ta kohe naeris tükk aega. Anti sa viie. Nüüd on hea koju minna. Ema ja isa rõõmustavad. Võib-olla läheb Anti koos koer Päntaga isegi vanaemale hinnet näi-tama. Siis ta vaatab lautu ka. Räägib lehmade, sigade ja lammastega. Ega sead enam mäleta, et Anti neid suvel aias taga ajas. Ja lammastel on kah meelest läinud, kuidas nad metsas ära kadusid. Antil oli siis nende pärast hirm, sest isa oli metsas hunti näinud.

Ei, igav koolikellal küll ei hakka. Va-hetunni ajal vaatab ta aknast välja. Suusarada algab siitsamast koolima-ja ukse juurest. Kell kuuleb isegi seda, kuidas suusad lumel sahisevad ja lastel tuul kõrvadest mööda vu-hiseb. Hommikul näeb koolikell punapõskseid lapsi tulemas. Kirjud tuttmütsid peas, vudivad nad heki tagant maja poole. Nühivad trepil jalad puhtaks ja koolikell võib he-liseda.

ASTA KASS Lumememm

Lumememm tundis, et päike on teistsugune kui harilikult. Soojendas teine keskhommikust peale pealage nii pehmelt, nagu oleks pai teinud. Memmele tuli tukastuski peale, aga järsku võpatas ta ärkvele. Valujutt käis kehast läbi. Memm tundis, et hakkab sulama.

«Ongi minu tunnike tulnud,» mõtles memm. «Ära sulan. Huvitav, kummast otsast ma alustan.»

Memm mõtles küll «huvitav», aga polnud tal õiget huvi ega ärevustki enam. Kui päike sul peanuppu sulatab, siis hakkab mõtlemisvõime tasapisi ära kaduma.

Lumememm tahtis ainult üht: et ta saaks jalalt jalale tam-muda. Väga ebamugav oli seista keset suurt sulaveelompi. Aga kes see taipab lumememmele jalgu teha. Memmed on ajast aega seisnud kindlalt kehapidi maa küljes. Ja memm oli seisnud kindlalt kodu ukse ees juba... mis ajast õieti? Oli see nüüd novembris, kui lumi maha tuli ja jäi? Vist ikka detsembri alguses.

Lumememmel oli imelik olla, ta tundis, kuidas jääb ikka väiksemaks ja saledamaks. Vaata, et ei püsigi lõpuni püsti. Poolikutest niidirullidest tehtud silmad ulatusid kentsakalt peast välja nagu kärbsel. Nägu taganes.

Memm pööritas oma väljaulatuvaid silmi ja nägi, et igal pool on suur sula. Katuseräästad tilkusid ja jääpurikad kukkusid klirinal puruks. Memm vaatas läbi raagus puude maantee poole, ega lapsed veel koolist tule. Ei olnud tulemas kedagi. Ainult Tuks istus ukiselävel.

Memm vajus kõssi, peake oli kahanenud rusikasuuruseks ega jaksanud enam midagi mõelda.

«No olgu siis head ae...»

Tuks haugatas ja vaatas uudishimulikult memme poole. Aga mis loomal memme murest, ei ta saanud aru ega vist kuulnud. Õhtuks oli memm otsas. Aeg ka juba, märtsi lõpp käes.

HOLGER PUKK Tõnu ostab lilli

«HOMME ON NAISTEPÄEV!» TEADIS TÕNU JA KÕNDIS LILLEPOODI. TA OLII KOMMIRAHAST KUUSKÜMMEND KOPIKAT KOKKU HOIDNUD. NÜÜD PANI TA RAHA LETILE JA ÜTLES:

«PALUN NEID PUNASEID LILLI.»

«AA. ALPIKANNE,» NOOGUTAS MÜÜJA, LUGES RAHA ÜLE JA VÕTTIS SUUREST VAASIST KOLM ÕIT.

KORRAGA ÜTLES KEEGI HELEDA HÄÄLEGA:

«AGA MINU EMA ON KÜMME ÕIT KALLIS!»

ÜTLEJA OLII MERLE. TA LEHVITAS KAHTE RUBLALIST NÄPU VAHEL.

TÖNU JÄI KURVAKS. MERLE JÄRGI TULEB VÄLJA, ET TÖNU EI PEA OMA EMA KUIGI KALLIKS. SEE POLE ÕIGE!
«MINA JOONISTASIN EMALE PILDI KAH,» SÖNAS TÖNU VAIKSELT.

MERLE EI OSANUD SELLE PEALE KÕIGE VÄHEMATKI ÜTELDA.

TÖNU VÕTTIS LILLETUUTU JA KEERAS MINEKULE. NUKRUS OLI ÜLE LÄINUD. TÖNU TUNDIS, NAGU OLEKS MERLE SUU LUKKU JÄÄNUD. ENT JUBA KOSTIS SELJA TAGANT MERLE KOBAY HÄÄL:

«MEIL... MEIL... ON KÕIK SEINAD... PILTE NAGU... NAGUNII TÄIS...»

SEE ÜTLEMINE EI TÄHENDANUD TÖNU MEELEST ENAM MIDAGI. MERLE SUU OLEKS IKKA NAGU LUKUS OLNUD.

Illustreerinud PRIIT PÄRN

ELAR KUUS Ikka on midagi parata

Vanaisa jutt

Kui veel Prillitsa mõisas elasime, me oma lõpustega õililampi naljalt ei läitnud, sest petrooleum oli kallis. Pimeda hakul kogunesime puutöökotta videvikku pidama. Mina ronisin siis taadi põlvele kaksiratsa. Tema hüpitask mind ja jorutas:

«Sõit-sõit sõtsele...»

Kuid ei sinna sõita saa —
müts on suur ja saapad ka.

Noh, mis sinna parata!»

Jaa, kandsin peas vanaonu-kadunukese mütsi, mis vajus mul üle kõrvade. Lelle lagununud säärivate otsast lõigatud kotad kukkusid jooksu juures jalast ära. Sellisena sõtsele sõita tõesti ei passinud ega olnud seal midagi parata.

Kord, kui taat mind jälle sama nukra salmikese saatel hüpitask, hüüdis tema abiline Juhani:

«Ajad lorijuttu! Häda pole eales nii suur, et midagi parata ei ole... Poiss, tule siia.»

Tõstnud mu enda põlvele, laulis ta sõtsesõitu hoopis teisiti:

«Rits-räts rätsepale,

kinks-känks kingsepale.

Räts rihib mütsi parajaks,

kinks kopsib kotad käidavaks.»

Juhani nõuka laulu peale raputas taat pead ja tegi pikalt: «Sss!» Kust rätsi ning kinksi jaoks raha muretseda? Äkki aga süütas ta tule, võttis sahtlist ümara peitli ja torkas ise mu kotaservadesse augud. Aukudest pastlapaelad läbi pistnud, sidus kotad mu jalgade otsa. Ema naeris taadi teo üle, ometi sai temagi sellest innustust. Ta otsis niidi-nõela, traageldas mu peakatte voodri koomale.

Soo! Nüüd oleksin võinud vähemalt põlvel ratsutades uhkelt sõtsele sõita. Ent hetkel polnud mul selleks mahti. Vadisin tulistvalu moonakate majja. Ilmar magas juba, kuid kuna ta oli mu sõber, sakutasin ta maast lahti. Äratasin ka Ungru poisid. Nad kõik vahtisid mind ja kiitsid mu uuendatud mundrit. Mina rõõmustasin nõnda, et kargasin kõrgele õhku. Ja kujutlege: koguni sel puhul jäid mul kotad jalga ja müts hulk maad ülespoole kõrvu.

HARRI JÖGISALU

Esimene sinilill

Kell oli juba mitme minuti eest helisenud ja õpetaja ammu klassis, kui uksele õige aralt koputati ning Ants, ranits käevangus, sisse astus. Vabandas ja jäi ukse kõrvale seisma. Klassikaaslased vaatasid tulijat etteheitvalt: jälle hiljaks jäänud.

Õpetaja saatis tahvli juures vastanud Maie ja Märdi kohale, kiitis neid ja võttis siis hilineja ette:

«Ants, kas sina ei tunne kella või? Jäid kauaks magama?»

«Ants raputas pead.

«Miks sa siis hiljaks jäid?»

«Ants ei osanud midagi vastata.

«Kuidas nii võib, Ants? See pole sul esimene kord hiljaks jääda!» Oli olnud jah niisugune juhtum, kui Ants jäi sillalt jääminekut vaatama, nii et koolimineku ära ununes.

«Kuidas sa tulid? Suurt teed mööda või läbi metsa?»

«Metsast.»

«No näed, tuled otse ja jääd hiljaks. Kui teised lapsed ka sinu viisi õigeaks ajaks kooli ei jõuaks, kas siis üldse saab tundi pidada?»

MAIMU LINNAMÄGI

Kolmveerand

Mu laua kohal on trükiread:

**KUI KOLMVEERAND ÜKS END MINEMA SEAD,
ÄRA RUTTA, POOL KAKS OLED SEAL, KUS PEAD!**

Ma olen nüüd iseseisev mees
ja võti mul kaelas ripub,
kuid selle iseseisvuse sees
vahel viltu mul vedama kipub.

Kolmveerand ja pool, kolmveerand ja pool,
sest pool algab kool!

Oma koolikoti ma topin täis,
pilk kella numbrilaual.
Kolmveerandit sageli sihtimas käin:
ah, aega on teab-kui-kaua!

Kolmveerand ja pool, kolmveerand ja pool,
sest pool algab kool!

«Ei saa,» raputas Ants pead ja ohkas. Ta teadis, et hiljaksjäämine on rumal. Seda oli kodus räägitud ja õpetaja hilinematega pahandanud.

«Viidad tee peal aega?» uuris õpetaja edasi. Ants kinnitas: viitis jah aega. Esimesel klassil oli hea õpetaja, kes ilmiski ei riienud, aga kui tarvis, noomis küll, nii et võttis pahandusetegijal vee silma.

Antsul seekord vesi silma ei tulnud. Tõtt öelda, ta ei mõelnudki hilinemisest, hoopis muretses: kas saabki õpetajale head meelt teha, nagu oli kogu tee plaanitsenud.

«Istu kohale, Ants!» sai õpetajal jagu täis. «Olgu see viimane kord. Muidu...»

Õpetaja ei jõudnud lauset lõpetada, kui Ants, käsi pikal, oli tema laua juures. Pikast peo sees hoidmisest närtsima löönud sinilill ja roheline leht peopesal.

«Õpetaja, ma tõin teile sinilille! Rohkem ei leidnud. Otsisin küll.»

«Sinilill, juba!» imestasid tüdrukud esimestes pinkides, kui nägid varakevadiselt uduudemeis siniseõielist lille.

Klassis jäi väga vaikseks. Lapsed ootasid, mida õpetaja nüüd Antsule ütleb. Õpetaja vaatas üllatunud pakutud sinilille ja võttis selle siis ettevaatlikult koos lehega poisi peo pealt. Ei öelnud aga midagi, pani käe Antsu õlale, tõmbas ta endale lähemale, päris kaenlasse ja... tutistas kukla tagant.

ja pool

Just siis hiilib tuppa mu Nurrisk-kass,
kukub puhuma nutupilli,
et miks on tühi ta piimatass,
ja et kassid ei söö, näiteks, lilli...

Kolmveerand ja pool, kolmveerand ja pool,
sest pool algab kool...

Lasen traavi ma teel ja mõtlen,
mees, miks aeg jääb sul alati napiks!
Sa tahad ju küll — oh jõuaks nüüd veel —
et kolmveerand poolega klapiks!

On kooliüksed pärani,
kell heliseb kaua ja algabki
uus põnev päev meil kõigil.
Ja õpetaja kogub, näe,
kõik võtmelapsed kindlal käel
siin oma hoole alla.
Kui hea, et jõudsin tulla!

Illustreerinud EVI VALDOV

Ema

Ema on mul tark ja hea,
seda alati ma tean.
Hommiikul mind äratav,
päeval kõiges abistab.

Ja kui käes on pühapäev,
siis me seltsis matkateel.
Vahel kuri on ta meel,
siis, kui pahandust ma teen.

EERO VÄRK,
Tõrva Keskkooli
III klassi õpilane

Minu babuška

Mul on kaks vanaema. Ma kirjutan
babuškast. Ta elab meie juures.
Babuška räägib vene keeles. Ta loeb
tihti raamatuid ja askeldab kodus.
Babuška armastab meid väga. Kui
me pahandust teeme, ei anna ta meile
kunagi vitsa. Ta on väga hea ja sõbra-
lik kõikide vastu. Ta toob meile kom-
mi, küpsiseid ja vahvleid. Temaga ei
ole kunagi igav.
Ma armastan babuškast väga.

DIANA OPER,
Värstu Keskkooli
II klassi õpilane

Koolivaheaeg

Käes on koolivaheaeg.
See väga, väga lahe aeg.
Siis kelgutab ja suusatan,
nohust nina nuusatan.
Kõik need päevad lulli löön,
maitsvaid kooke aina söön.
Lauamänge mängin ka —
nõnda aega viita saan.

AIRE TRUMMAL,
Tallinna 4. Keskkooli
Ie klassi õpilane

Lapsed kilkavad 8. märts

Väljas paistab päikene,
mina olen väikene.
Varsti käes on kevade,
õitseb sinilill ja ülane.
Lapsed rõõmsalt kilkavad,
lumememme pilkavad.

VEIKI KOLK,
Nõo Keskkooli
IIb klassi õpilane

8. märts on naistepäev,
siis ema töölt koju jääb.
Ja veel sünnib muudki head —
lilled, soovid, luuleread.

Väikse kingi teen ka mina,
sest mul meeldib oma ema.
See on minu ema päev,
ta päikest, rõõmu palju näeb.

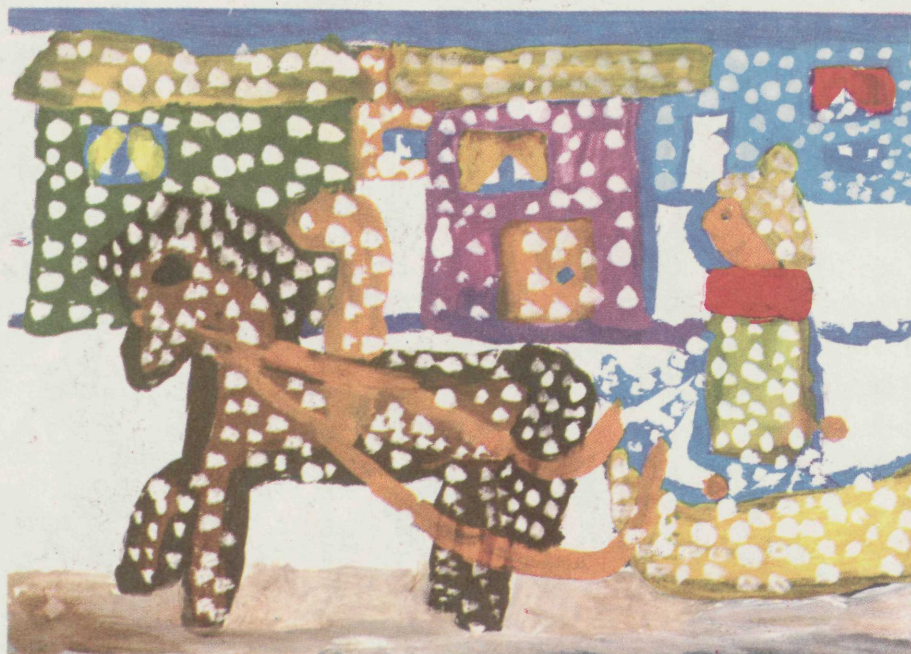
MARGE METSAMART,
Tallinna 46. Keskkooli
II klassi õpilane

Vanaema juures

Käisin maal vanaema juures. Seal
tuli mulle kange kaneelisaia isu peale.
Nurusin, et hakkame ise küpsetama.
Vanaema jäi nõusse. Tahtsin kõike
ise teha. Vanaema andis mulle piima,
mune ja margariini. Segasin need
ära, siis panin veel jahu ja sõtkusin.
Kui vanaema arvas, et tainas on kül-
laldaselt kerkinud, hakkasin saiu tege-
ma. See oli kõige huvitavam töö.
Rullisin taigna laual siledaks. Aga
vanaema meelest ei olnud see ikka
veel küllalt hea. Ta tahtis ise ka kan-
gesti rullida. Ma siis ikka lubasin.
Vanaema pani taignale võid, kaneeli
ja suhkrut ja keeras selle kokku. Mina
lõikasin saiakesed valmis. Siis läksid
need ahju. Pidid valvama, millal saiad
küpsuvad.

Kõige toredam oli kogu perega sooje
kaneelisaia süüa ja piima peale juua.
Vanaema arvas, et olen hea pere-
naine. Sain kõikide käest kiita.

EVELY LEPASAAR,
Kadrina Keskkooli
IIb klassi õpilane

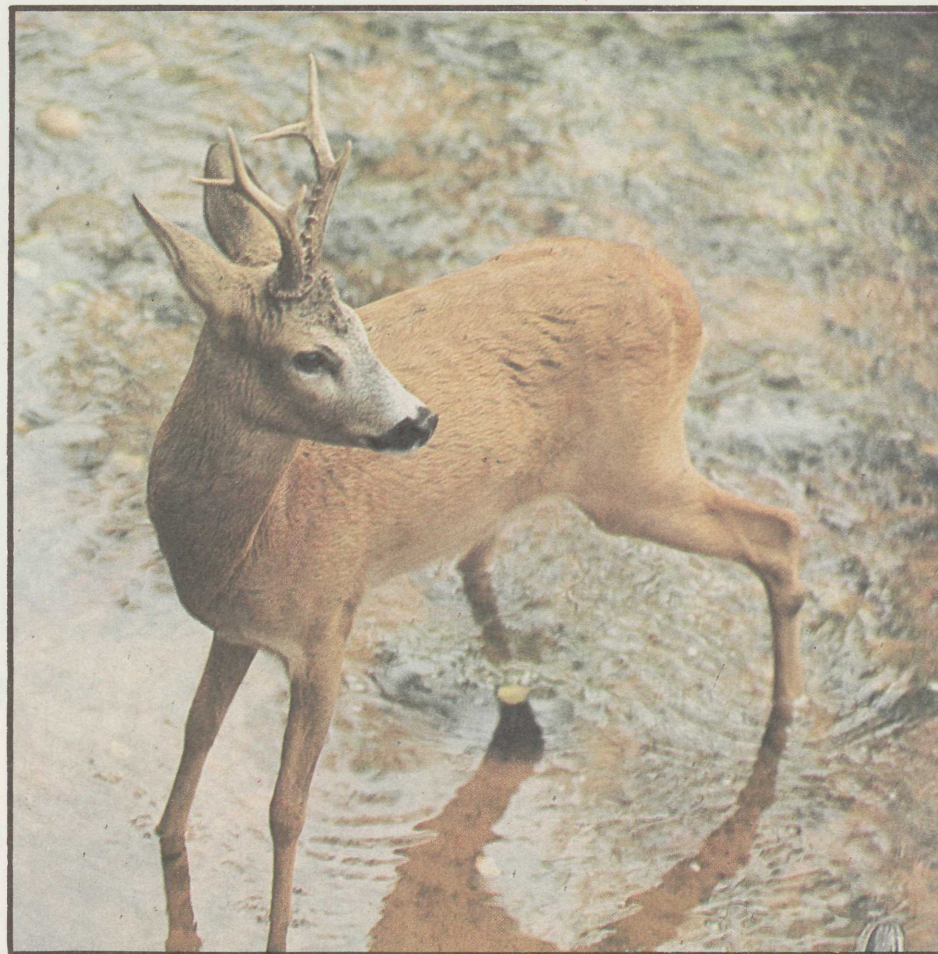
«Saanisõit» — joonistanud PIRGIT PAJULA Kilingi-Nõmme Keskkoolist

Metskits on meil nii laialt levinud loom, et te kõik olete teda kindlasti nägema juhtunud. Kui teie isad- emad veel kooliteed käisid, oli metskitse kohtamine neile märksa suuremaks sündmuseks.

Metskitsedele on kõige enam mokkamööda põldude ja niitudega vahelduvad mitmekesised metsad. Nad pole ühtviisi arvukad kogu meie vabariigis. Märksa vähem kui mujal võib neid näha Kirde-Eesti taiga-ilmelistes metsades.

Nagu hirvedelgi, on metskitsede emasloomad sarvedeta, sokukeste päid aga ehivad väikesed teravad, enamasti kolmeharulised sarved. Kevadtalvel on need sametiselt pehmed ja karvadega kaetud. Suve hakul muutuvad sarved kõvaks ja nahk hõõrutakse vastu puid nende küljest ära. Talve algul kukuvad sarved hoopis maha. Märtsi paiku hakkavad tekkima uued sarvemaksud ja nii kordub see aastast aastasse. Metskitsede toiduks on mitmesugused rohttaimed, puude ning põõsaste pungad, oksad, lehed ja koor. Suvekuudel liiguvad metskitse väikeste salkadena ringi ja söövad peamiselt rohttaimi. Talviti kogunevad nad suurte, mõnikord isegi enam kui kümnest loomast koosnevate karjadena varjulistesse metsadesse ning söövad oksa. Suureks abiks on neile söögisõimed, kuhu metsavahid ja jahimehed vihtu ning heinu toovad. Talv on metskitsedele raskeks katsumuseks. Kui lumi väga paks ja kohev juhtub olema, jäävad nad hätta toidu väljakaapimise ning vaenlaste eest pagemisega. Pealegi on neil ilmtingimata vaja igal õhtul magama heites küljealune maapinnani puhtaks teha. Muidu külmetuvad nad kergesti, haigestuvad kopsupõletikku ega ela kevadeni. Mõnel aastal hukkub neid tuhandeid. Palju pahandust toob mets-

Pildistanud HENDRIK RELVE

METSKITS

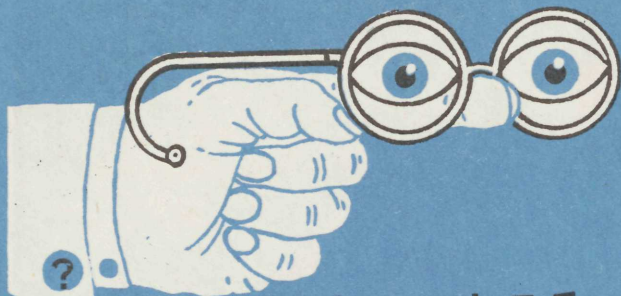
MATI KAAL

kitsedele kevadtalvel ja pärast sulailmu lumele tekkiv õhuke jääkoorik. See lõikab loomakeste jalgu nagu terav nuga ega lase magamisaset paljaks kaapida.

Pulmamängu peavad metskitse südasuvel, juulis-augustis. Sel ajal katsuvad sokud omavahel jõudu. Tähelepanelik kuulaja võib siis marjametsas kõndides varahommikuti ja õhtuhämaruses kuulda omapärast piiksumist. Häirija peale pahane sokk aga haugub peaaegu nagu koer. Mai lõpul, juuni algul sünnib

metskitseemal üks-kaks väikest täpilist talle. Paarinädalaselt hakkavad nad emapiima kõrvale tasapisi ka rohtu hammustama.

Vaenlasi on metskitsedel kaunis palju. Neile teevad liiga kõik loomad, kelle jõud neile peale hakkab. Tallesid murravad isegi rebased ning suuremad röövlinnud. Niisugune pidev oht ongi aastatuhandete jooksul vorminud selle äärmiselt nõrke ja sihvaka loomakese, kellel on erksad meeled ja väledad jalad.

UUDISHIMULIKELE KUS ON KÕIGE ROHKEM RAAMATUID!

Praegu on igas kodus palju raamatuid. Aga kõige rohkem on neid raamatukogudes ning need on kõigi kasutada.

Lastele on ka eraldi lasteraamatukogud. Kui soovid lugeda, astu raamatukokku ja palu sealt endale vajalik raamat. Seda tuleb siis hoolikalt hoida ning õigeks ajaks tagasi viia.

Meie vabariigi kõige suurem ja kõige vanem raamatukogu on Tartu Riikliku Ülikooli raamatukogu. Seal on üle nelja miljoni raamatu. 1982. aastal valmis sellele peaaegu 200-aastasele raamatukogule uus ning ilus maja.

KUS ELAVAD ESKIMOD!

Eskimod on rahvas, kes elab Nõukogude Liidus Tšuktsi poolsaarel, Gröönimaal ning Kanada põhjaosas. Nad kütivad mereloomi ning põhjapõtru, püüavad kala. Oma kerged paadid teevad nad nahast, talvel ehitavad lumest maja, mida kutsutakse igluks. Eskimotel on erakordselt terav nägemine. Näiteks lume kohta on nende keeles 22 erinevat sõna, sest eskimod eraldavad 22 lume erinevat varjundit.

MIS ON BALLETT JA KUIDAS SAADA BALERIINIKS!

Ballett on niisugune lavateos ehk etendus, kus kogu tegevus toimub muusika saatel tantsides. Tantsusammude ja liigutustega väljendatakse nii rõõmu kui kurbust, antakse edasi sündmustikku. Balletis võib korraga esineda kas suur rühm tantsijaid või ainult kaks-kolm tegelast ehk solisti.

Naistantsijaid kutsutakse baleriinideks, mehi lihtsalt balletitantsijateks.

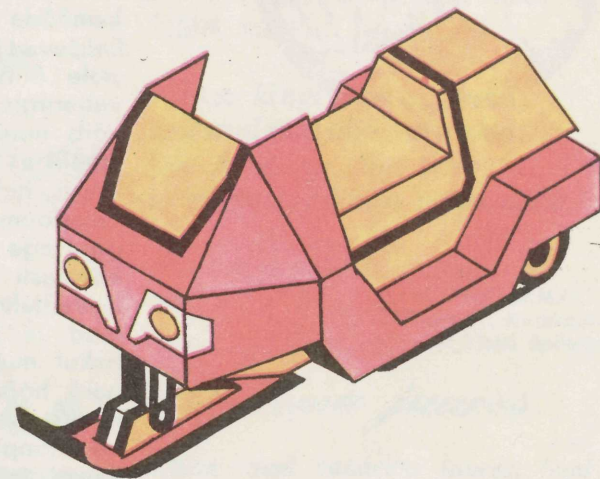
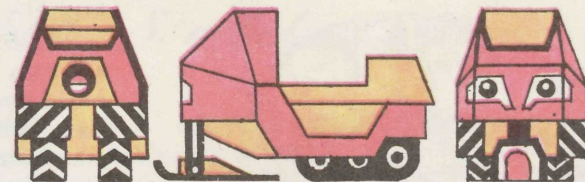
Üks kuulsamaid ballette on «Luikede järv». Seda saab näha ka meie «Estonias».

Balletti õppima võetakse Tallinna Koreograafia-kooli igal aastal 25 poissi-tüdrukut üle kogu vabariigi. Juba märtsikuust alates võivad III klassi õpilased, kel selleks soovi, tuua kooli avaldused. 9. mail toimuvad sisseastujatele katsed, kus tantsuõpetajad ja arstid valivad välja tulevase balletiõpilasi.

KUI VANA ON MIKI-HIIR!

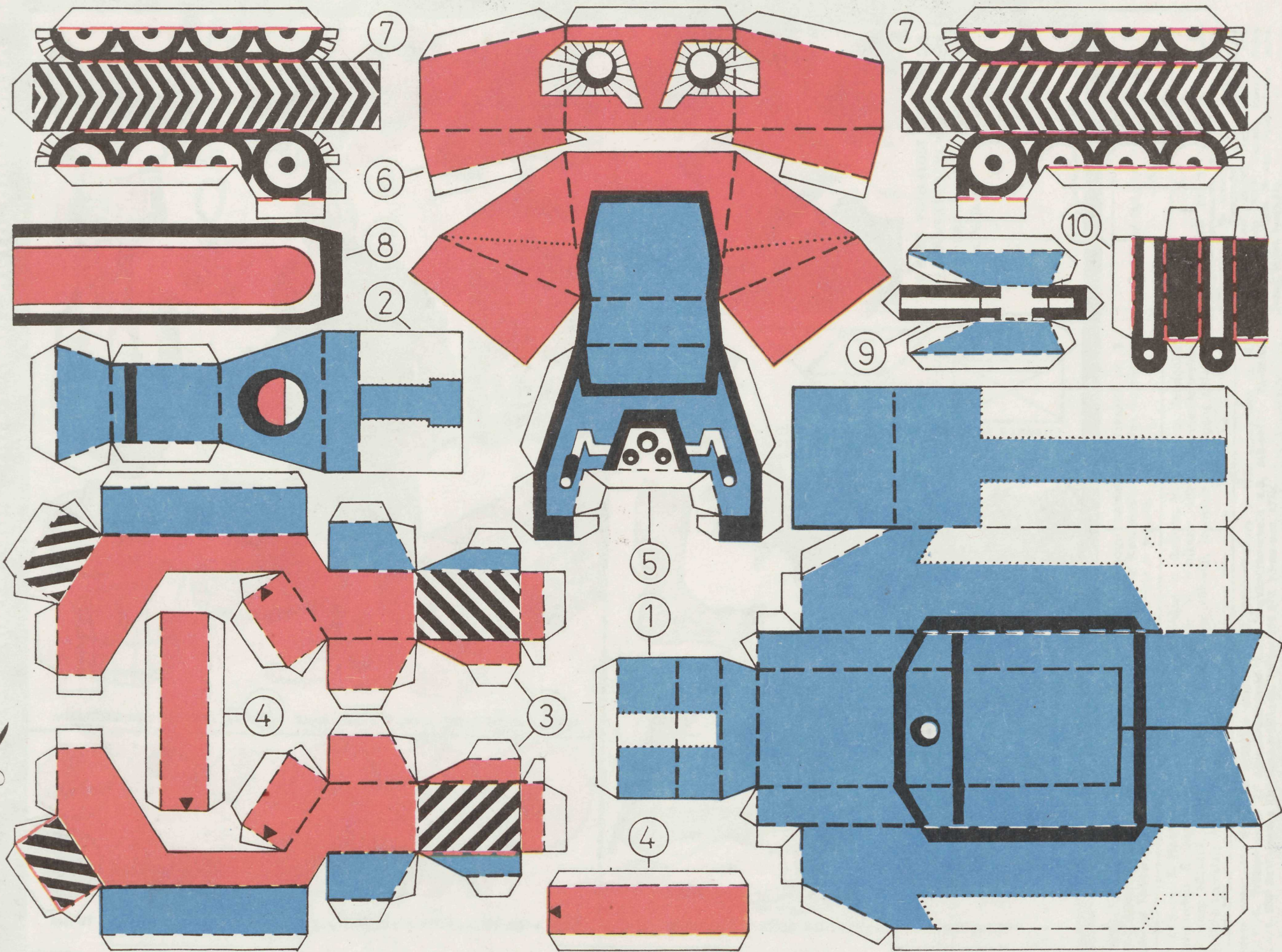
Miki-Hiir on juba üle viiekümne aasta vana, kuid ikka veel kelmusi ning vigureid täis. Ta on joonisfilmides populaarne näitleja. Alati lõbus, heasüdamlik ja julge. Miki-Hiire mõtles välja ameerika kunstnik Walt Disney [loe: uoolt dizni], kes on ka joonisfilmi looja. Tema esimene suurem film oli «Alice imedemaal». Kindlasti tead ka Lumivalgekest, Bambyt, Piilupart Donaldit ja veel teisi toredaid tegelasi, kes kõik on sellesama kunstniku tehtud joonisfilmidest.

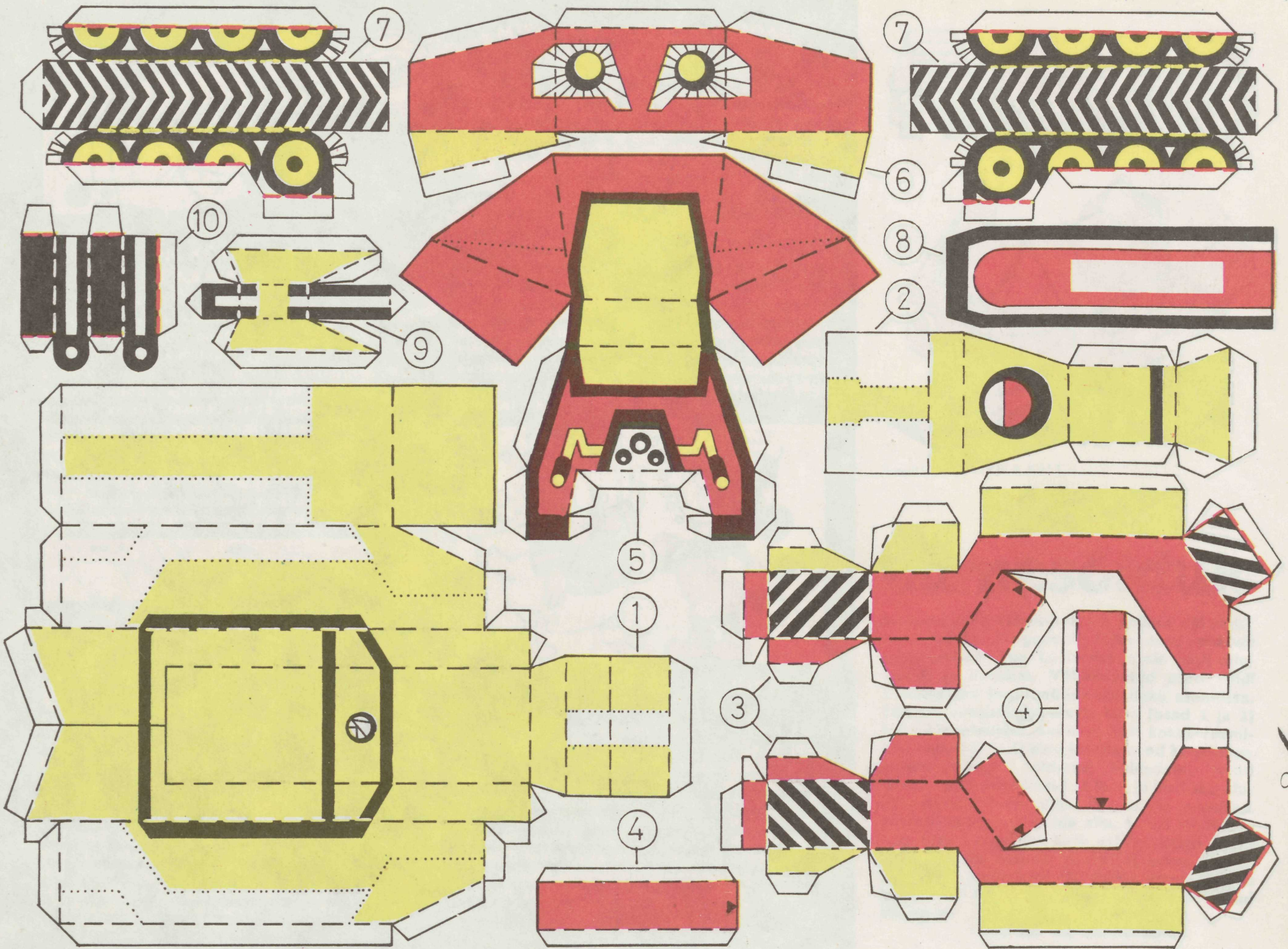

Joonistanud VIIVIKA KALT

Lumesõiduk

Seekord saad valmistada kas kollase või sinise lumesõiduki. Kõigepealt lõika osad pidevat joont mööda välja. Lõikamisega ole hästi ettevaatlik ja hoolikas. Väljalõigatud osad voldi katkendlikku joont mööda vajalikku asendisse. Sõiduki valmistamist alusta kere (osad 1 ja 2) kokkukleebimisest. Seejärel liimi kokku roomikute katted (3 ja 4) ning kinnita need kere külge punktiirjoonega näidatud kohtadele. Nüüd kleebi kokku tuulekaitse (5 ja 6) ja liimi see alumise servaga kere külge. Tee valmis roomikud ja liimi need kere põhja alla. Suusa kinnitamiseks liimi kõigepealt kere esiotsa külge suusa jalg (10), siis painuta suusa (8) esiots üles ja liimi suusa peale klots (9). Kõige lõpuks kinnita jalg klotsi külge. Sõiduk ongi valmis. Head libisemist!

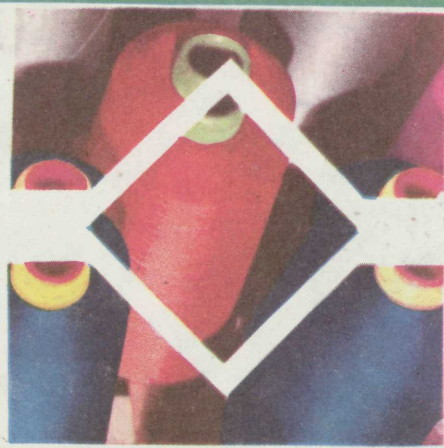

MILLISEID IGIPÖLISEID AMETEID SAAB KIRJA PANNA SELLE PILDIL JÄRGI!

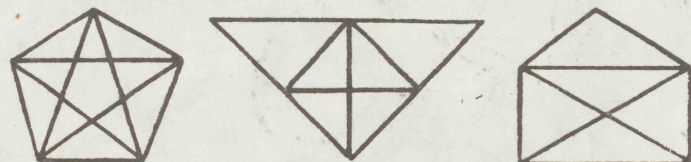

MITUT MOODI SAAB NENDE RAHADEGA MAKSTA 6-KOPIKALISE SAIA EEST!

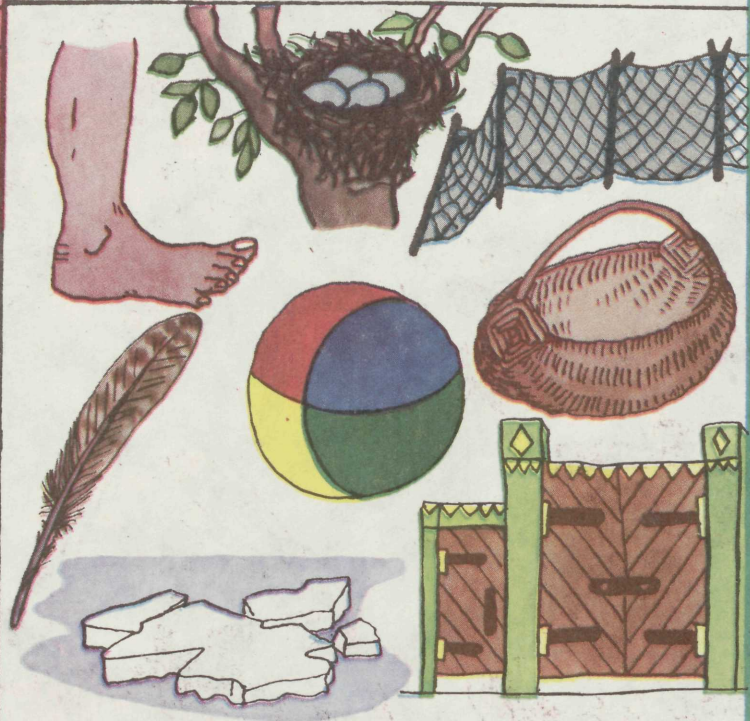

ON KAKS VÕIMALUST LÕIGATA SEE PILT KOLMEKS OSAKS AINULT KOLME SIRGE KÄÄRILÕIKEGA. LEIA NEED VÕIMALUSED.

Joonistanud KURTI VOOL

JOONISTA KUJUNDID PIDEVA JOONEGA PLIATSIT PAPERILT TÕSTMATA JA ÜHTEGI JOONT KORDAMATA.

MILLISEID MÄNGE KUJUTATAKSE SELLEL PILDIL!

ELKNU Keskmittee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lastejakiri «Täheke» nr. 3 1985. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskmittee Kirjastus. Toimetuse aadress: Tallinn 200 107, Pärnu mnt. 67-a. Toimetus käsikirju ei tagasta.

Kolleegium: E. Haamer, V. Kotkas, E. Mardi, H. Mänd, H. Raffiste, V. Variksaar. Telefonid: peatoimetaja E. Mardi 681-495, vastutav sekretär V. Variksaar 681-497, vanemtoimetaja J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja J. Tammsaar 681-400, toimetaja A. Jürgens 681-538, tehniline toimetaja A. Lill 681-496.

Laduda antud 30. 01. 1985. Trükkida antud 01. 03. 1985. Trükiaru 76 500. Otsespaber nr. 1. 60x90/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoojnaid 2,91. Tingvärviõmmisaid 8,0. MB-00181. Tellimise nr. 426. EKP Keskmittee Kirjastuse trükkokoda, Tallinn 200 090, Pärnu mnt. 67-a.

Esikaanel MAARA VINDI joonistus «Emale».

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пионерской организации Эстонской ССР «Тäheke» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП Эстонии, Таллин, 200090, Пярну маantee, 67-а. Адрес редакции: ЭССР, Таллин, 200107, Пярну маantee, 67-а. Цена 20 коп. Объем 2 печ. листа. Тираж 76 500. Заказ 426.

TÄHEKESE ★ YLITÄHES
GH

LEIA SELLELT PILDILT 12 G JA
22 H TÄHEGA ALGAVAT SÕNA.
Joonistanud EDGAR VALTER
ИНДЕКС 70231
HIND 20 KOP.